

ԾԱՂԻԿ ՀԱՐԱԹՐ ԵՐԿՈՒ ԱՆ-
ԳԱՄ ԿՐ ՀՐԱՄԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՔ-
ԱՐԹԻ ԵՆ ՀԱՐԱԹ ՕՐԵՐՆ : —
տարեկան բաժանորդագրութեան
գինն է 400 դրուշ արծաթ : —
Վեցամսեայն 50 . — Գաւառաց
Համար 115 դրուշ . — Վեցամ-
սեայ 60 . — Ծանուցման տողը
դրուշ :

ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ԳԱՓԱՄԱՅԵԱՆ

Որ եւ է նստակ կամ գրութիւն
պէտք է ուղղել :

Ա. Արտոնատեր և Տնօրէն
ԱՆՏՕՆ ՍԱՔԱՅԵԱՆ
Էսկի Զապիթիէ Ճատտէսի
Նշան էֆ. Պէրպէրեանի Տպա-
րանն :

Խմբագրութեան յանձնուած
գրութիւնք ետ չեն տրուիր :

ԱՐՏՕՆԱՏԵՐ
ԱՆՏՕՆ ՍԱՔԱՅԵԱՆ

40 ՓԱՐԱ

ՀԱՆԴԵՍ

ՓԱՐԱ 40

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Բ Ա Ղ Ա Բ Ա Վ Ա Ն

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Աղգային տեսութիւն (Գործ և արդիւնք). —
Համբարձման տօն. — Եթէ լինէի. — Նորա-
վէպ (Շի մի մը շուրջ). — Ասիէ անկէ. —
Վիճակ. — Տպաւորութիւններ. — Բաւերու
սահմաններ. — Վիպասանութիւն Անճեալ
աղջիկ. — Ծանուցման տողը.

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Տ Ե Ս Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԳՈՐԾ Ե Ի ԱՐԴԻՆԵՐ

Ա.

Այսօր վերստին ձեռք կ'առնունք
շարունակութիւնն այն կարգ մը յօդ-
ուածոց, որ այնքան առատ նիւթ կը
մատակարարեն, և, իբր ի հայելոյ.
կը պարզեն մեր աղգային բուն վիճա-
կըն ու կացութիւն, ճիշդ այնպէս,
ինչպէս որ է. այսինքն, ոչ աւելի և
ոչ պակաս :

Շարունակենք ուրեմն, նուիրելով
այս անգամ մեր Աղգ. Տեսութիւնն
1888—1889 և 1889—1890 ամաց ել-
մտացոյցի, որոյ քննութիւնն և վաւե-
րացումն նկատողութեան առաւ Աղգ.
Ժողովը ճիշդ այն օրը, 1890 մայիս 5.
յորում կը դադրի նորա գործադ-
րութիւնը, մինչդեռ ելմտացոյցի վրայ
քննութիւնն և վաւերացում, ըստ օ-
րինի, պէտք է կատարուի նորա սահ-

մանադրական տարեգլխին :

Ահաւասիկ պարագայ մը, որ մեր
Պատկ. Աղգ. Ժողովոյ հոգածութեան
և փութալան գործունէութեան աս-
տիճանը մատնանիշ կ'ընէ :

Ինչ որ է. մենք շարունակենք
մեր տեսութիւնն և Աղգ. Ժողովն ալ
իւր քննութիւնն ու վաւերացումը, նը-
ման ճիշդ ֆրանսական առաժին, որ
կ'ըսէ՝ «*Le Monde de la Presse*» :

Ելմտացոյցի Ծախուց բաժնին մէջ
տարին 20,000 դրուշ նշանակուած է
Աղգ. Ժողովոյ պիտոյից համար, այլ
թէ այդ գումարը որպիսի պիտոյից
կը գործածուի. — ահաւասիկ այս մա-
սին մեր կատարած ուսումնասիրու-
թեան արդիւնքը :

Ամիսը 750 դրուշէն տարին 9000,
դրուշ Աղգ. Ժողովոյ Դիւանագրութիւն է-
ֆէնտիին թոշակ, իսկ մնացած 11,000
դրուշն, մեծ մասամբ Ատենագրու-
թիւններու տպագրական ծախուց յատ-
կացած են :

Նախ ձեռք առնունք առաջին կէ-
տըն, այն է. գիւանական ծախքը :

Աղգ. Ժողովն այժմ տարին առ
առաւելն հազիւ 14 նիստ կը կազմէ
և այս հաշուով, ըսել է իւրաքանչիւր
նստի ատենագրութեան խմբագրու-
թեանն համար կը վճարուի իբր 650
դրուշ :

Դիտելի է զի նախ մինչեւ 1870
թուականն Աղգ. Ժողովոյ խմբագրու-
թեան գործողութիւնը կը կատարէր

Ատենագրութիւն էֆէնտիին ձրիաբար. ինչ-
եալ թուականէն յետոյ. երբ սկսաւ
Աղգ. Ժողովն ամիսը երկիցս նիստ
կազմել, խմբագրութեան պաշտօնն,
ընդ հսկողութեամբ Ատենագրութիւն
էֆէնտիին, Պատրիարքարանի Դիւանա-
գրութիւն էֆէնտիին յանձնուեցաւ, որում,
իբր ի նուէր իւր բացառիկ աշխատու-
թեան 6 մէծիւ վճարուելով. իսկ յե-
տոյ, աստի իբր 3—4 տարի առաջ,
յատուկ Դիւանագրութիւն մը հաստատ-
ուեցաւ 400 դրուշ ամսականաւ, և յե-
տոյ մնայուն գիւանագրութիւն որ կ'ստա-
նայ այժմ 750 դրուշ :

Երկրորդ, մնացած 11,000 ն, որ
տպագրական ծախուց յատկացուած
պէտք է լինի, տարին 14 նստի հաշ-
ուով կունենանք 14 Ատենագրութիւն,
որոյ իւրաքանչիւրն ենթադրելով թէ
երկու ֆօրմայէ բաղկանայ և մէն
մի ֆօրմայի համար առ առաւելն 80
դրուշ ծախք հաշուելով՝ 2,240 դրուշ
պէտք կըլլայ և ենթադրելով թէ իւ-
րաքանչիւր անգամ 500 օրինակ տպա-
գրուի, ամեն մէկ թօքը 20 դրուշէն կ'ու-
նենանք 14 անգամի համար երկերկու
թօքէն 340, դու ըսէ Խաբարի հանգերձ
600 դրուշ թուղթի ծախք, որ բար-
դելով 2240 դրուշ տպագրութեան ծա-
խուց վրայ, կըլլայ 3,000 դրուշ և այս
գումարը կցորդելով Դիւանագրութիւն
էֆէնտիին տարեկան 9,000 դրուշի թո-
շակին, կ'ընէ 12,000 դրուշ, որուն վրայ
աւելցնելով իւրաքանչիւր նստի փո-

խաղարկութեան համար առ առաւելին 100 շրջանի ծախք մը, տարեկան 14000 շրջան ալ առ այս յատկացնելով համազումարը կ'ընէ 13,400 շրջան տարեկան ծախք փոխանակ 20,000 ի և այն՝ ինչպէս կ'երեւի, առանց բնականայողութեան:

Իսկ թէ ինչ կը լինին հարկւններով տպագրեալ ատենագրութիւնք, պէտք կը լլայ դիմել Պատրիարքարանի քարուկիր սենեակն ու բաղնիքը, յորս կը փտտին այդ ատենագրութիւնք, և ահա արդիւնքը տարեկան 20000 շրջան կ'արկին, որ ամբողջովին կը վճարուի . . . :

Թողով որ ընթերցողք, և կամ, երեսփոխան Տեարք Խորհրդածեն, մենք անցնինք Եւստացոյցի Ծախուց միւս մասերուն քննութեանը:

ՀԱՄԱՐ 200-Ն 80Ն

Նախընթաց օր, հինգշաբթի, 10ը մայիս, վայելուչ չքեղութեամբ կատարեցաւ Համարձման տօնն յԱզգ. Հիւանդանոցի:

Առաւօտուն, Ամեն. Ս. Պատրիարքըն Ս. Փրկչի մատրան մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց ի հանգիստ հոգւոյ Ազգային անմահ Բարերար Պէզճեան Յարուծիւն ամիրայի և այլոց, և իւր պերճախօս քարոզիւն բարեմաղթութիւններ ընելով վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուրբանին, հանգիստ մաղթեց հոգւոցն Բարերարաց և դրուատեց Պատ. Հոգաբարձութեան աղնիւ ջանքերն և խնամքները:

Յետ Կ. Պատարագին, Ն. Ամենապատուութիւն եկեղեցական հանգիսիւ ողբացեալ Սերովբէ էֆէնտի Կիւլպէնկեանի դերեզմանին վրայ երթալով՝ նորա և իւր Տիկնոջը համար հագեհանգստեան պաշտօն կատարեց,

Ժամ և 1/2ին բոլոր հանգիսականք ընդ-նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր սեղան նոտան, որ պատրաստեալ էր նորակառոյց փառաւոր շէնքին առաջին յարկը:

Առաջին բաժակն առաջարկեց Ն. Ամենապատուութիւնը վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուրբանին, երկրորդն՝ Ազնուա. Պատրիկ էֆէնտի Կիւլպէնկեան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կենացը. երրորդն՝ Պատր. Փօխանորդ

Ասլանեան Գեր. Տ. Ներսէս Ծ, վարդապետ Վեհ. Տ. Ս. Մակար Ս. Կաթողիկոսին կենացը, չորրորդն՝ Յակոբեան Արթ. Տ. Վահան Ծ. վարդապետ վասն կենաց Պատ. Հոգաբարձութեան արժանապէս դրուատելով նորա Բարերար անդամոց ազգասիրական ու բարեպաշտական ոգին, հինգերորդը՝ Տէրունեան Արթ. Տ. Մարգարիտ Ծ. վարդապետ Ազգային անմահ Բարերարացն՝ Պէզճեան Յարուծիւն և Տատեան ու Պալեան Ամիրայից յիշատակին, Վեցերորդն՝ թերթիւ Խմբագիրը ի յաւերժական յիշատակ Ներսէս Պատրիարքի և Սերովբէ էֆէնտի Կիւլպէնկեանի՝ ըսելով թէ՝ «քանի սր ազգային պարծանաց արժանի այս նորակառոյց յարկին ներքեւ սոյն սեղանին շուրջը բոլորեալ ենք այս մեծ տօնի առթիւ, թոյլ տուք ինձ, Ս. Հայր և Տեարք, որպէսզի առաջարկեմ զայս բաժակ յիշատակին երկու մեծ մարդոց, այն է, ընդհանուր Ազգին սիրելի և յաւէտ ողբացեալ Ներսէս Պատրիարք քաղցր յիշատակին, որոց մեծագործութեանն կը փայլի արդի Պատ. Հոգաբարձութիւնն ընտրելու և իւր բարերար ներշնչութիւնն ազգային բարեպաշտական այս միակ հաստատութեան վերաջինութեան մեծ գործին մէջ, և երկրորդ՝ նոյնպէս, ի քաղցր յիշատակ ընդհանուր Ազգին սիրելի և յաւէտ ողբացեալ մահտեսի Սերովբէ էֆէնտի Կիւլպէնկեանի, որ թէ իբրեւ անդամ սոյն Հոգաբարձութեան և թէ իւր առատաձեռն բազում նուէրներովն Ազգային բարերար եղած է:

Ուստի, առաջարկելով զայս բաժակ յիշեալ երկու մեծանուն անձանց անմահ յիշատակին՝ կը գոչեմ «յիշատակ արգարոց օրհնութեամբ և Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հօր մաղթանքն եղիցի: Իսկ եօթներորդն՝ Բաղ. Ժողովոյ Ատենապետ Ազնուա. Սահակ էֆէնտի Ղազարոսեան վասն կենաց Ամեն. Տ. Յարուծիւն Ս. Պատրիարքին երուսաղէմայ, որ, ըսաւ, այս վերաջինութեան առաջին բարկէն է, և ութերորդ՝ Գեր. Տ. Յովհաննէս Աւագ քահանայ Մկրեան՝ ընդհանուր Հայ-Ազգին կենացը, և այս ամեն առաջարկեալ բաժակը հանգիսականաց կողմէ որոտնդոստ ծափահարութեամբ ընդունուեցան:

Այս առթիւ թողնելու մեզ թոյլ տալ այն ողբալի բացակայութիւն, որովք կը փայլէին բարձրատիճան եկեղեցական Սրբազան Հարք, Մեծատունք և Երեսփոխան տեարք, որ իրենց համար արդարանալի պատճառ մ'ունենալ կը թուին, այն է, անձրեւը, սակայն առածը կ'ըսէ՝ «կամք եղած տեղն հնարք ալ կ'ըլլայ» և թէ «ըբէ-ուարն անհնար ըսել չէ», ինչպէս սոյն առաջներու օրինակն տեսնուեցաւ յանձին Ազգ. Բաղ. Ժողովոյ Ատենապետ Ազնուա. Սահակ էֆէնտի Ղազարոսեանի, նոյն Ժողովոյ անդամ Ազնուա. Սարգիս էֆէնտի Կիւլպէնկեանի, Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամ Ազնուա. Տիգրան էֆէնտի Կիւլպէնկեանի, միւլէրտան, Ազնուա. Պատրիկ էֆէնտի Կիւլպէնկեանի, իւր աղնիւ եղբարցն և ընդ առաջնորդութեամբ Մեծ. Ահարոն էֆէնտի Մարգարեանի՝ Սերաստացի աղնիւ ազգայնոց պատգամաւորութեան, որ ըստ իւր բարի սովորութեան, բերած էր նաև այս տարի 8,000 շրջանէ աւելի նպաստ հանգանակեալ իւր ազգակիցներէ:

Ուրեմն, կամեցողին համար անձրեւը անյաղթելի պատճառ չէր:

Չենք գիտեր թէ մինչև երբ պիտի տեւէ արգեօք այն ցաւալի անտարբերութիւն, որ կ'երեւալ մեր մէջ, յաւէտ կամ նուազ, այսպիսի դէպքերու առթիւ, որ չպատահիր սակայն, օրինակի համար, պարահանդիսի միջոցի, եթէ սաստիկ ցուրտ, տեղատարափ անձրեւ ու ձիւնախառն փոթորիկ տեղի ունենայ, և այն՝ գիշեր ժամանակ, որ հարկաւ աւելի փտանդաւոր է առողջութեան . . . :

ԵԹԵ ԼԻՆԵԻ

Եթէ լինէի հարուստ մեծատուն,
Գիտէի թէ ես ինչեր կ'ընէի:
Ձէի անարդեր Ազգ, եկեղեցի,
Ձէի դարձներ երես աղբատին:

Կը ցուցնէի անսիրտ անըզայ
Կարգ մ'հարուստներու չափն ու աստիճան,

Որոնք շփացած փայլէն շողջողուն
Ոսկւոյ՝ կը լինին կուռքէ արձաններ:

Կ'ըսէի անոնց՝ անցած է դարը.

Պաշտելու համար ոսկիէ կուռքեր,
Բայց եթէ կուզէք որ ձեզ մեծարեն,
Մ'ըլլաք անտարբեր դէպ Ազգն, աղ-
քատը:

Կ'ըսէի թէ՛ մենք չենք կռապաշտներ,
Այլ երախտագէտ կրենք սիրտ ոգի
Վասն անոնց՝ որ չեն երբէք անտարբեր
Առ աղգն ու աղքատ և եկեղեցին,

Եթէ լինէի հարուստ մեծատուն,
Իմ փառքն ու պատէլ չէի փնտռեր
Շուայլ կենցաղի կամ թէ կծծութեան
Այլ միայն բարի, ազնիւ գործոց մէջ:

Ձէի խնայեր դրամը երբէք,
Թ'ինձմէ ուզէին հանրագուտ գործոց
Կամ թէ աղքատի, կամ աղգի պիտո-
յից

Եւ այլ այսպիսի վասն նպատակաց:

Կ'ուտայի առատ սիրով անարտունջ,
Գանի որ Երկինք ինձ շնորհած են.
Եւ տալու մէջ ես կ'զգայի հաճոյք.
Ձի տալն է, այո՛, մեծ երջանկութիւն:

Եթէ լինէի հարուստ մեծատուն,
Այս պիտի լինէր իմ դաւանանքը,
Այս պէտք է ըլլայ Հայ-Մեծատունին
Նաեւ շատ ազնիւ իւր սկզբունքը:

Տալով կ'աւելնայ, կ'աւելնայ փառքը,
Ու կ'անմահանայ իր ալ անունը
Բայց շատ կը պակսի իրմէ, չտալով,
Չտալն է սառսիկ մի հիւանդութիւն:

Անոնց որ՝ լեցուն ստակներ ունին
Ոսկով արծաթով, բայց չունին երբէք
Ըզգացում ազնիւ, սիրտ մեծահարուստ
Բարեւ իսկ չտայի, թէ չեն բարերար:

ՆՈՐԱՎԷՊ

ՇԻՐՄԻ ՄԸ ՇՈՒՐՁ

Վերջին աշունն հազիւ թեւակոխած
էինք, կենացս մէջ առաջին անգամ
լինելով ականատես կը լինէի եօթնեւ-
տասնամեայ գեղանի աղջկան մը աղե-
խարշ մահուան. տարիներէ ի վեր կը
ճանչէի զնէ, յոյժ թերի կերպիւ սա-
կայն. բախտի — դժբախտութիւնս, ե-
թէ կամիք — ուղեց որ լիովին ճանչեմ
զնէ անցեալ տարի, այլ մէկ երկու

ամսէ վերջ իւր սեաւ դագաղին հե-
տեւելու համար:

Բնութիւնն ի վաղուց չափազանց
դիւրագգածութիւն շնորհած էր ինձ,
այլ յորմէ հետէ բարոյական պէս պէս
տառապանքներ կրեցի, ջանացած էի
Ձէնոնի վարդապետութեան հետեւիլ
և տակաւ առ տակաւ յաջողած էի
յայդմ, սակայն այն սրտամորմոք տե-
սարաններն, որոց ներկայ գտնուեցայ
սոյն հէգ աղջկան մօր, խորտակեցին
յիս այն բոլոր թուժերը. զորս դրած
էի սրտայուզութեանս առաջ և զորս
այնքան ամրակուռ կը կարծէի. և
արդ այն մեյամաղձիկ տալուորութեան
ներքեւ, զոր թողուց յիս այդ դառն
մահը, կուզեմ հետեւեալ իրական նո-
րավէպն ի գիր առնուլ, գէթ իւր սը-
խուր և յաւէտ անմոռաց յիշատակին
ձօնելու համար զայն:

Ա.

Բաւական մերձաւոր ազգականու-
հի մ'էր ինձ այդ օրիորդն, որ Ազնիւ
սիրուն անունը կը կրէր. այլ ես, որ
վերեւ յիշած սկզբանցս հետեւողու-
թեամբք, կուզէի անտարբեր դժ-
նուիլ մարդերու և իրերու նկատմամբ,
յոյժ անկատար կերպիւ կը ճանաչէի
զնէ, ինչպէս ըսի արդէն. բարոյապէս
անշուշտ, զի բնութիւնը լիաբուռն
շնորհներ պարգեւած էր նմա. բայց
լոկ արտաքին գեղեցկութիւնը մեծ
արժանիք մը կրնայ նկատուիլ կնոջ մը
համար սոյն բազմապահանջ դարուս
մէջ. վերջին Մայիսի գեղաժմիտ մէկ
օրն էր. շրջագայութեան կը տանէի
Ազնիւն՝ ուրիշ ազգականուհի օրիորդի
մը հետ, որ քոյր կրնայ կոչուիլ ինձ.
դաշտ մ'էր մեր շրջավայրը. սոյն եր-
կու սիրուն օրիորդներն որք, բացար-
ձակապէս իբր եղբօր մը, կընկերանա-
յին ինձ, ինձ, որ ուսումնասիրող
մ'եմ, իրենց անվերջանալի շաղփաղ-
փութեամբ որքան անսպառ նիւթ կը
մատակարարէին ուսումնասիրման.
հարկ չկայ ըսել, ես կուզէի խօսակ-
ցութիւնը, տալու համար այնմ այն
ուղղութիւնն որ ինձ լաւագոյնը կը
թուէր իւր շահադրդութեամբն, այդ
օրիորդներէ մին կենդանի է և ան-
շուշտ չսպասուիր յինէն որ նմա ներ-

բողներ նուիրեմ աստ. այլ նէ, որ ոչ
եւս է, իւր նրբամտութեամբ, իւր
զգայուն շեշտերով, իւր բանիբուն,
հաճոյալից և զուարթ խօսակցութեամբ
իւր կնոջ դերին վրայ պատշաճ ճշգը-
րիտ գաղափարներով, իւր բարեկըր-
թական հմտութեամբ, իւր նազելի
շարժումներով և թարմ ու կայտառ
դիմօք, որքան հիացում կը ներշնչէր
ինձ. համարձակ կը խօսէր, զի վստահ
էր թէ հաճոյք պիտի ազգէր միայն.
չունէր այն կեղծ ամբիւստիւնն որ ցա-
ւօք կըսեմ, հայ տիկնայց աննախան-
ձելի առանձնաշնորհում մը լինել կը
թուի. մեծապէս ուշադիր եղայ, իւր
բոլոր խօսակցութեան միջոցին, հեռի
շարախօսելէ, և ոչ մէկու, և ոչ բանի
մը վրայ աննպաստ կարծիք չյայտնեց.
ներողամտութեամբ խօսիլ սեփական
էր իրեն. մեղմացուցիչ պարագայներ
կը գտնէր մեծագոյն թերութեանց.
իւր հմտութիւնք սահմանափակ չէին
և ակներեւ էր լծէ անոնց պաշարն
հետզհետէ կը յաւելոյր, բարեմաս-
նութիւնք, որոցմէ մեծաւ մասամբ
զուրկ է մեր գեղեցիկ սեռն. իւր ան-
նենգ նայուածքն, ուղիղ խօսակցու-
թիւնն. ի մի բան՝ իւր ձայնին շեշտն
ալն յանդիման կը պարզէին թէ կեղ-
ծիքը չէր հպած բնաւ իւր անապակ
հոգւոյն. կը զեղուր իւր սիրտն. ան-
շուշտ դուն ուրեք պատեհութիւն կու-
նենար իւր գաղափարները բացատ-
րելու անձի մ'որ ինձ չափ հետաքրք-
րութեամբ ունկնդրէր իրեն, և ար-
դարեւ առի յաճախ մեր ուսեայ աղ-
ջկանց ճակատագիրը չէ՛, կը խօսէր,
և քանի կը խօսէր, այնքան եւս կը
համակրէի իրեն՝ հմուտ, համեստ,
առաքինի, ուշիմ, պարտաճանաչ և
զուարթ կը գտնէի զնէ, այսինքն ճշ-
մարիտ տիպար մ'այն օրիորդներու,
որք ամուսինի և մօր փափուկ կոչու-
մը պարտին ստանձնել:

Մեր ճամբուն վրայ պատուաւոր
գարեջրատան մը կը հանդիպէինք,
ուր սակաւ ինչ հանգիստ առնուլ կա-
ռաւարկէի բնկերութեացս, և ոչ ա-
ռանց պտտճառի. փորձ մ'էր տաի.
առանց սեթեւեթի կընդունէին հրա-
ւերս. հիացումս կը կրկնապատկէր.
բոլորովին տարբեր այն պատուաւոր
կիներէ որք, երբ պարագայն ներկա-
յանայ, ըմպելեաց առաւել կամ նուազ

չափազանցութեամբ, ամեն պատկառանք կը ծախեն, սոյն օրիորդները կը գիտնային չափաւորութեան սահմանին մէջ մնալ, կը գիտնային իրենց արժանապատուութիւնը պահել, վերջապէս, կը գիտնային այնքան պատշաճանօք դուրս ելնել ըմպելարանէն որքան երբ մտած էին:

Ընկերութիւնս, որք անշուշտ հաճոյք զգացած էին մեր սոյն առաջին շրջագայութենէն, կը խնդրէին ինձմէ որ մի քանի օր վերջ, ամբողջ ընտանեօք զուարճութեան մ'երթայինք, որու կուղէին նաեւ մասնակից ընել իրենց բարեկամութենէն ունեւ. «ի՞նչով կը հաւանէի բնականաբար և, որոշեալ օրը, բաւական հոծ խումբ մը կողմած, զբօսաւայր մը կը դիմէինք. մեր փոխադրութեան համար կառքեր վարձել կուղէի, այլ կընդդիմանային ընկերութիւնս. կըսէին թէ ուզեն, թէ և երկար, յոյժ հեշտին պիտի թուէր քանի որ պիտի երգէին և դաշտային ծաղիկներ պիտի քաղէին. քսան և ինն տարեկան եմ և չեմ կարծեր որ ամբողջ կենացս մէջ կարենամ քսան և ինն օր գտնել, որք նոյնքան անուշ տպաւորութիւն մը թողած լինին յիշատանքներ դաշտային պտուղները քաղած էի, այլ էր ծածկել, քանի որ անկեղծօրէն խօսիլ սկսած եմ, մեղապարտ պտուղներ, երգչուհեաց, պըչրուհեաց հետ, որով սոյն անմեղ պըտոյտն, որոյ ճաշակը գրեթէ առաջին անգամ կառնուի, ոչ միայն կարբիւսներ, այլ և կազմուածքներ զիս. սոյն պարկեշտ մթնոլորտն, հեռի այն հեշտալից մթնոլորտէն, զոր ճաշակած էի յայն վայր, փրկարար աղբեցութիւն մը կը ներգործէր յիս. աչերս կը բացուէին. սոյն գեղանի պարմանութիւն, իրենց անբիծ ճակատներով, անմեղ նայուածքներով, ուշիմ խօսակցութեամբ, զարմացական ճիկերով թեթեւ վաղբերով, սիրուն կատակներով, հնարամիտ խաղերով և խոստացեալ երգեցողութեամբ և ծաղկաքաղով կը յանկուցանէին զիս. առանց ընտել զգալու կաւարտէինք ճամբայն և կը հասնէինք զբօսաւայրը:

Յոյժ երկար կը լինէր նկարագրել աստ այն զուարճալից ժամերը, զորս կը վայելէի նոյն օր սոյն քաղցր ընկե-

րութեան մէջ. այն դաշտն, ուր կը գտնուէինք, դոգցես ժամադրաւայր կը լինէր աղմկալից և զուարթ դըպրոցականներու. արգարեւ ընկերութիւնս դըպրոցականներու չափ շունդ և ուրախութիւն ունէին. իմէնջ այլ և այլ զբօսանաց, դաշտին մէջ էլ մը կը գտնէինք, զոր տիրոջմէն կը վարձէինք մի քանի ժամուան համար և բոլոր սոյն օրիորդք ձոնձրացնելու չափ կը հեծնէին խեղճ կենդանոյն վրայ որ, ոչ միայն համբերատար կը մնար, այլ դոգցես նազելաշուք և հպարտ եղանակաւ կը քալէր, գիտնալով թէ որքան թանկագին բեռեր կը տանէր:

Այն ընդհանուր ցնծութեան մէջ որ կը տիրէր, Ազնիւի զուարթութիւնը կը գերազանցէր. օգը լիաթոք կը չնչէր, կը կայտէր, կը վազէր, կը խնդար, հազար և մէկ նոր խաղեր կը կնատէր, այնչափ զի քանի անգամներ կը պարտաւորէի իրեն հարցնել թէ ինչո՞ւ այնքան չափազանց զուարթ էր. դէմքի սիրուն ծամածռութեամբ մը և աւելի արտառոց խաղի մը գիւտով կը պատասխանէր ինձ, խեղճ աղջիկը չէր գիտեր, ո՞չ ալ ես. թէ այդ հարցմանս պատասխանը պիտի ստանայի երկու ամիս վերջ միայն այն բարեփոխութիւն, որ այնքան ջանաց զնձ մահուան անողորմ ճիրաններէն կորզելու, այլ ի զո՞ր:

(Շարունակելի)

ԱՍԿԵ ԱՆԿԵ

Առանց Զոյ Կոմարի.—Մարդ մը տեսնելով փիլիք երկրորդի կառուցանել տուած կամուրջն ի վերայ Մանսանալէս գետին, որ սովորաբար անջրգի է (այս գետն Սպանիոյ մէջ է), ըսաւ՝ «պէտք է ծախել կամուրջը ջուր դնելու համար»:

Դահճ եղաւ ասանկ մը.—Ոճրագործ եղող գիւղացի մը ի մահ դատապարտեալ էր. դատաւորն իր մարդոցմովը կերթալ թեմին եկեղեցին և զանգակը հնչեցնել տալով կը ժողուէ բնակիչները և կըսէ թէ՝ «կայ ի մահ դատապարտեալ մը, բայց դահիճը ներկայ չգտնուելուն համար արդեօք իրենցմէ մէկը կուղէ՞ դահիճի պայտօնը կատարել, որուն պիտի նուիրուի ոս-

կի մը և դատապարտեալին հագուստը. նոյն պահուն անկէ կանցնէր ըստահակ մը որ տեղացի չէր, սա ընդունեց և կախեց դիւղացին:

Ճիշդ վեց ամիս յետոյ յիշեալ ըստահակը նոյն տեղէն կանցնէր. եկեղեցւոյ զանգակներն հնչեցնել տալով անդ հաւաքեալ ժողովրդեան ըսաւ՝ «պարոնայք, վեց ամիս առաջ ասկէ անցաւ ասինս մարդ մը կախելու համար ինձ ոսկի մը և նորա հագուստները տրուեցաւ. արդ, եթէ այժմ ձեր մէջ որ կը փափարի կախել տալ զինքը, կը կախեմ ի փոխարէն 30 օուր և հագուստը իրեն կը շնորհեմ»:

Ըսաւ Է.—Ազնուական մը իւր այգիին մէջ խոզեր տեսնելով իւր ըստապատուութիւնն ըսաւ. «այս խոզերուն տէրը անմիտ մը. էլ մը, և աւանակ մ'է»:

Յայնժամ իւր սպասաւորներէ մին որ ճանչցած էր խոզերը, ըսաւ՝ «պարոն, ձերն են»:

—Լաւ, պատասխանեց ազնուականը, քանի որ ըսի, խօսքս ետ չեմ առներ:

Ահա իր խօսքին վրայ կեցող և իր սկզբունքին վրայ յամառող մարդ մը:

Բնացող Խորհրդականը.—Դատական ատենի անգամ մը, որ սովորաբար ի մահ դատապարտելու կողմնակից էր, բայց երբեմն կը քննարար աթոռին վրայ, օր մը նախագահը քուէի պահուն նորա կարծիքն ալ ուզեց, որ քունէն յանկարծ սթափելով պատասխանեց՝ «իմ կարծիքս այն է թէ այդ մարդուն վիզը կտրուի»:

—Բայց խնդիրը մարդագետինի մը վրայ է, յորեք դատաւորը:

—Փոյթ չէ, թո՞ղ հնձուի ու մանդաղուի. պատասխանեց խորհրդականը:

Ահա ասիկ մարդ մը, որ ողորմած հոգի զարկեցէքճի վէքիլ հայրսուրբին կը նմանի եղբր, սա տարբերութեամբ միայն թէ՝ քնացող խորհրդականը «վիզը կտրուի» կըսէ, իսկ զարկեցէքճի վէքիլ հայրսուրբը՝ որ ոչ նուազ քընացող է եղբր, քունէն արթննալով «հաշտուեցէք» կըսէ եղբր, հակառակ պարագայի մէջ. «զարկեցէք» ի բանաճեւն ի դործ դնելով: հոգ չէ ե-

դեր, եթէ սակայն խնդիրը հաշտու-
թեան գործի չվերաբերի:

Աստուած պահաս չընէ նաեւ մեր
քնացող երեսփոխան էֆէնտիները:

* *

Աւելի չէ — Բաւական թեթեւաբա-
րոյ կին մը բարոյականի խրատներ
կուտար իւր աղջկանը, որ խելէ յետոյ
ըսաւ՝ «մայրիկ, ձեր տուած բարոյա-
կան դասը զիս կը զարհուրեցնէ, բայց
քանի որ կը տեսնեմ ձեր կեանքը,
երկնջելէ կը դադրիմ:

* *

Քարոզիչ չէ — Քարոզիչ մը երանու-
թեանց վրայ խօսելով իւր ունկնդիր-
ները սաստիկ կը ձանձրացնէր. կին մը
քարոզէն վերջն ըսաւ թէ՝ «քարոզիչը
բան մը մոռցաւ ըսել, այն է՝ «երանի
անոնց որ իր քարոզին ներկայ չէին»:

* *

Աջադատեալ չէ — Ոճրագործի մը
հարցուեցաւ թէ գործած էր այն բո-
լոր ոճիրներն. որովք ամբաստանեալ
է:

— Այլ աւելի գէշ ոճիր մը գոր-
ծեցի, պատասխանեց, այն է, թող տա-
լով որ զիս բռնեն»:

Վ Ի Ճ Ա Կ

Պարուս այս տխուր և տագնա-
պայոյց վիճակին մէջ, յորում ամուս-
նական խնդիրն հետզհետէ կը կընճ-
ռոտի, Գրիգորի ախտն կ'ընդհանրա-
նայ, և աղջկանք ընդունան կ'ուսում-
նասիրեն վարժարանաց մէջ տուն մը
կառավարելու, ամուսին մը դարձնե-
լու, և մայր հանդիսանալու պայման-
ներն, երիտասարդաց և երիտասար-
դուհեաց միմիակ մխիթարութիւնն և
յոյսն մնաց ամբողջ տարւոյն միայն
մէկ օրուան վրայ, ուր վիճակի արա-
րողութիւն կատարուելով շատ տու-
ներու մէջ կը լսուին ուրախութեան
ճիչեր, և շատ սրտեր նորանոր յոյսե-
րով անգամ մ'ալ կը գգուին՝ երազե-
լով ապագայ երանութիւն:

Անցեալ հինգշաբթի այդ երանելի
օրն էր. վիճակի օրն: Քանի՞ քանի
տուններ թնդացին ուրախութեան ա-
ղաղակներով. և քանի՞ կոյս սրտեր ե-
րազեցին խաբուիլ, յանձն առնելով նոր
եւայներ դառնալու փորձութիւնն, ո-
րուն համար Աստուած դատապարտած
է զմարդն ի մահ:

Բայց ինձ ինչ փոյթ թէ ինչե՞ր կը
պատահին այս կամ այն տան մէջ, այս
կամ այն սրտերու խորը. և այս կամ
այն նայուածքներու հրոյն շնորհիւ.
Ես փափաք ունիմ միայն մէկ դէպք
մը, միայն մէկ վիճակ մ'ընկարագրել,
որ տեղի ունեցաւ այդ երիցս երան-
եալ օրն կրթեալ դասուն վերաբեր-
եալ մի բնականաց մէջ, ուր ժողովուած
էին ուսեալ մայրեր, անուս հայրեր,
գիտուն աղջիկներ, տգէտ մանչեր, և
այն տեսակ մարդիկ, որք թէպէտ այ-
լոց նման քիթ, բերան, աչք, ոտք և
ձեռք ունին. սակայն կը վարեն Հայ
Աղբիւն ճակատագիրն, ուր որ ուղեն,
և կը կոչուին մեծ:

Անձրեւն արդէն դադրած էր, որ-
պէս պարսպ վախճաններն կը դադրէին
ընթանալէ Աղբ. Հիւանդանոցի առջն,
երբ տանտիկինն իւր աղջիկներով և
մանչերով և բոլոր տարաբնու հիւրերով
վրն իջաւ ի պարտէզ անանգական ա-
մանին շուրջ, իւր կը ծածկեն կանաչ
խոտն և կարմիր ծաղիկն: Անմիջապէս
պղտիկ աղջիկ մը առժամանակեայ հարս
օծուեցաւ, և անցաւ ամուսին գլուխն
յորում ամփոփեալ էին վիճակին մաս-
նակցող ներկայ և բացակայ ամեն ան-
ձանց խրկած առարկայներն:

Բաղմութիւնն չըջանալով նըս-
տաւ, և տանտիկինը ամենէն ուսեալ
աղջիկն, որուն տարիքն տակաւին լաւ
մը ստուգուած չէ, բացաւ տետրակ
մը ամենուն որոտնդոտս քրքիջներուն
ընդ մէջ. նա այդ տետրակին մէջ
ուղած տեղէն պիտի կարդար քառա-
տող ոտանաւոր մը, և առժամանա-
կեայ հարսնուկը պիտի հանէր ամա-
նէն առարկայ մը. և այդ ոտանաւորի
իմաստ պիտի վճռէր առարկային տի-
րոջ ապագայն:

Քրքիջներն կը դադրին յանկարծ,
և սիրտ ի թնդաջ կ'ունկնդրեն ներ-
կայք ընթերցողուհւոյն. որ կը կար-
դայ լուադոյն առողջանութեամբ:

Թէպէտ շատ մեծ կերեւած,
Բայց երսունէն վեր չըկաս.
Վաղը թեքեաւ մէկն ելլէ,
Ըզբեղ իրեն կին ընտրէ:

Եւ ահա յանկարծ ձայն մը կ'ա-
ղաղակէ. Հանէ՛, աղջիկս, հանէ՛:

— Ինչ է ան:
— Մաշ մը:
— Աղանիինն է...:
— Ձէ, իմս չէ:
— Հապա ո՞րոնն է աս մաշն:

— Ինչ կըլլար խենթ, կը հաւատա՞ս
առանկ բաներու:

Բայց Աղանին, որ մեր այս ըն-
թերցողուհին էր, չհաճեցաւ խօստո-
վանիլ թէ մաշին տէրն ինքն է. թէ-
պէտ յուզումն ու գէմքին կարմու-
թիւնն շատոնցուընէ պէտք եղածն
յայտնեցին:

— Է՛, թող ադ մաշն հիմակու հի-
մա սանկ մնայ, հատ մ'ալ կարդայ,
աղջիկս:

Աղանին այս անգամ քիչ մը կա-
կաղելով՝

Դիտեմ կըսես, կը սոնքաս:

Բայց թէ չիտակն ըսեմ,

Ո՛չինչ կարծես. դու գիտնա՞ս.

Միտքդ է դէմքիդ պէս նըսեմ:

— Աման. ի՞նչ ելաւ:

— Հա՛ւան կոթը:

— Աս ո՞վ է:

— Արշակը, մարիկ:

— Ամենեւին. հա՛ւան կոթը իմս չէ:

— Դուն ալ տղայ մ'ըլլար ա՛. Գե-
նի Արշակ:

— Բայց քանի որ իմս չէ...:

— Թող անանկ ըլլայ. ան ալ մէկդի
դրէք:

— Կարդա՛, Աղանիցայ:

Անձրեւ կուգայ, ծուն կուգայ,

Հաճի պապան տուն կուգայ,

Փիլաւ կեփեմ եղ չիկայ,

Գէլ Մարտիրոսին տեղ չիկայ:

Հա՛հ հա՛հ, հա՛հ, (միտքերան):

— Քա, աս ո՞վ է:

— Հայրիկինս է, մայրիկ:

— Հայտէ, խենթ, տուն ալ:

— Սէնին տիր, պու անահոտար,
Թակոբիկ աղա:

— Հայրը, էֆէնտիմ, պէնիմ դօ-
տուում օնա պէնդէմէզ:

— Եյի տիւշիւն:

— Այլահ, ալլահ, քէնտիմէ մալիք
տէլիլ միիմ:

— Ատ ալ սանկ մէկդի դրէք:

— Բայց ասանկ երթայ նէ և ո՛չ
մէկը պիտի ընդունի իր ապրանքը:

— Հոգ չէ, ճանըմ, հատ մ'ալ թող
կարդայ, նայինք ի՞նչ կըլլայ:

Սիրուն, աղուր աղջիկ մ'ես:

Շատ սիրեցի ես զքեզ,

Եկու չէ մ'ըսեր ինծի,

Երջանիկ կ'ընեմ քեզի:

— Հանէ՛, աղջիկս:

— Իշտէ ատիկա իմն է, մայրիկ:

—Վա՛յ Աղաւնի, ասոր հաւնեցա՛ր հէ՛:

—Աղջիկս սուտ չխօսիր:

—Բայց այդ մատնոցը քովի Սուրբիկինն է:

—Ո՛վ ըսաւ, պա՛ն պիտի հանես:

—Ճանճմ'նէ՛ տէմէք տիր պու, ան իմա է, աս իմա չէ, աս իմն է, աս իմինս չէ: Ընդալէ՞թ մի չըզարաճագ-սընըզ:

—(Աղաւնիէն զատ ամէնքն ի միասին). Ասանկ բան չըլլար. ասոր վիճակ չեն ըսեր:

—Թո՛ղ ամենքն իր գրածն ճանչնայ:

—Անանկ չէ՛ մի ետ:

—Հայտէ մենք էրթանք, տիկին:

—Ատ ի՛նչ է. անանկ բան չըլլար:

—Էվէթ, էվէթ, կիթմէլի:

—Տիվանէ՛ միսինիդ:

Եւ աւելի լրջամիտ անձինք, որք մինչեւ այն ատեն միմիայն հեռուէն խող և դիտող հանդիսացած էին, տեսնելով որ այս վէճ կռիւի պիտի փոխուի, մէջ մտնելով գործն անուշի կապեցին. թէպէտ վիճակի գործողութիւնն խանգարելով ամեն մարդ տխուր երեւոյթ մ'առաւ, և Օրիորդ Աղաւնի կը մտածէր որ հրապարակ ելաւ իւր այնքան խնամով ծածկած տարիքն:

Այս տեսակ դէպքեր ինձ խորհիլ կուտան թէ մեր վարժարաններն մեծ գործ տեսած են, նուիրելով ազգին այսպէս սչ-աւելորդապաշտ երկսեռ սերունդ մը. և թէ Հայ ազգն սկսած է միաբանասէր դառնալ. յորմէ հետէ վիճակներու համար պատրաստուած են ասանկ կոկիկ հաւաքածոյներ. և չեմ կրնար ուրախութիւնս զսպել և չպարպել դաւաթ մը գինի՝ յարեւ շատութիւն միաբանասէր ոգւոյն հայութեան, որով արդէն քաջածանօթ է ամենեցուն:

Հիմա վիճակն ա՛յ անցաւ, և աւելի մօտ է մեզ յաջորդ վիճակն. որ պիտի գայ գրեթէ 363 օրէն. մալութենք որ այդ նորին առթիւ համով վիճակահանութիւններ տնօրինուին. և տրուպ աղգայինքս բերկրինք ի հոգի և ի մարմին:

«Յարա՛ն Իսկարի՛շտացի»

ՏՊԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նախընթաց օր Աղգային Հիւանդանոցի մէջ հետեւեալ խօսակցութիւնք տեղի ունեցեր են:

Ամբակում աղա.—Տես Ալիփիոս աղա, ի՛նչ փառաւոր բան է եղեր սա նորակառոյց շէնքը. շիտակը ըսելով՝ հիւանդ ըլլալ և հոս մնալու փափագ կ'արծարուի սրտիս մէջ:

—Բայց հիւանդանոցի յատկացեալ է, բարեկամ, այդ շէնքը, այլ յիմա. բանոցի:

—Փոյթ չէ, կուզէ հիւանդանոց ըլլալ կուզէ յիմարանոց. փափագս միշտ նոյն է:

—Արդեօք խոհարանը տեսա՛ք:

—Ի՞նչպէս չէ, մեր տուններէն շատ փառաւոր է:

—Մ'աճապարեր, յարեց անդիէն իր մէկ ուրիշ բարեկամը. Բերայի շատ մը տունները կը դերազանցէ:

Իսկ Մաղիկ կըսէ: այսպիսի գերազանցապէս գեղեցիկ հիւանդանոց և յիմարանոց մը կը թուի թէ խիստ բազմաց սրտին մէջ հիւանդանալու և յիմարանալու փափագ պիտի արծարծէ որ մեծ պատիւ պիտի ունենան միանգամայն արդի Հոգաբարձութեան խնամքներն վայելելու:

ԲԱՌԵՐՈՒՄ ԱՀՄԱՆՆԵՐ

Անկեղծութիւն.—Որուն հակառակը կեղծաւորութիւն է, զոր մարդիկ բերնով և եթ կատեն քայց անկեղծութենէ կը խորշին նոյն իսկ պերճաբան դամբանախօսներ ճշմարտութիւնը գէթ դադարի առջև յայտնելու. վախ նալով տնշուշտ թէ մի գուցէ տհաճելի լինին առաջի մարդկան. հոգ չէ եթէ սակայն տհաճելի լինին առաջի Աստուծոյ. ում պաշտօնեաները կոչուած լինելու յաւակնութիւնը կը տածեն:

Սոյն բարոյական մեծ հիւանդութեան ճանապարհը Նրուողէմէ Նրիգով է. և երբ մարդ այդ ճամբուն վրայ ոտքը դրած է անգամ մը, այլ եւս պէտք որ քալէ. թէ և բերանը ճշմարտութիւն մըմայ և լեզուն անկեղծութիւն քարոզէ. բայց սիրտը նուիրեալ է կեղծաւորութեան. զոր, ներսմն խնդրելով Բանաստեղծներէ:

կը նմանցնենք խիստ սիրուն և գեղանի կնոջ. ոյր տեսքն համակրելի և հրապուրելի՝ սակայն ներքինը ապականեալ է:

Միամիտ.—Իրջանիկ մարդ. որուն ֆրանսերէնն է ՊՕՆ-ՕՄ:

Ապուշ.—Տես Թարթիպա խաթուն:

Ապագայ.—Ներկան որի հոգն է:

Բարոյական դատապարտութիւն.—Անանկ խորու սըխը սպառնալիքներէ վախցող չկայ:

Պատրիարքարան.—Ժամա՛ական Պրոպատիկէ աւազան կը կոչուէր. իսկ հիմա անունը փոխուած է և կըսուի հին օճախին ապաստանարանը:

Աղգարութիւն.—Մէկէ աւելի նժար ունի կրօն. ժողովին մէջ:

Ոսկի.—Ագահին հոգին:

Ամբարտաւանութիւն.—Բթամե՛ծար էֆէնտիին միակ փայլուն արժանիքը:

Ճշմարտութիւն.—Հարուստ մեռել. ներու բազմանալէն ի վեր բիացան հիմա շատ ինկած է:

Դադաղ.—Երբ դատարկ կենայ, տէրպապաներուն քէֆը կը փախի: Ականջը խօսի Տ. Ա. պապային:

Մէծ վաճառարան և քործարան Լաճայի և այլ
Դիւնոյ: Աւագ համա՛ թիւ 16 Գրէ:

Գէրեզէլէ:

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ Յ. ՉԱԽՄՇԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ իւր վաճառատան մէջ կը շինուին և կը նորոգուին կոտրած, մնասուած, աւրուած եւրոպական ամէն տեսակ գործիք. ինչպէս կաղի կամ իւղի լամպաներ. աշտանակներ. անկողնարանք. շիրինկաներ. տուշեր սամավարներ և յախճապակեայ կոտրած որ և է նիւթեր. ըստ ամենայնի, մաքուր վայելուչ և նորէն աւելի հաստատուն:

Նաեւ, սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին, եւրոպական ընտիր լամպաներ, աշտանակներ ընտիր տպակի խողովակներ որոց համար հասարակութիւնը միշտ կը գանգատի թէ չկան

ՄԱՅԻՐ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԸՆ ՐՈՒՊԱ ՄԱՂԱՋԱԼԱԸԸ

ՊԵՅՈՂԼՈՒ ԹՈՒՆԷԼ ԳԱՐՇԸՍԸ
ՍՏԱՄՊՈԼ ՔԵՕՓՐԻԻ ՊԱՇԸ

աստի կլօպներ . և ամէն տեսակ պաւ-
ր ոյկներ, մէկ խօսքով, լանպայի վե-
ր արեւելալ ամեն բան ինչպէս նաեւ-
պանեօ և չինկոյէ . լուացարաններ և
տուշ ընելու համար պէտք եղած ա-
մէն կերպ գործիք :

Դիները յոյժ չափաւոր են. զի մեր
գործարանի սկզբունքն է ՃՇԴՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՀԱՒՍՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆ :

*** — Փորձով գիտեմք և բնաւ տա-
րակոյս չունիմք թէ յիշեալ ճարտա-
րարունեստ ազգայնայն գործերէն մե-
ծապէս գոհ պիտի ըլլան մեր ազգա-
յինք և այլ եւս իւրեանց, այս կարգի
պէտքերն հոգալու համար սիրայօժար
պիտի գիմեն նոյն վաճառատուն և
գործարանը, փոխանակ այլ տեղեր
յաճախելու, մինչ սա վստահութեան
ամէն պայման կ'ընծայէ իւր յաճախոր-
դաց :

Օն ուրեմն, դիմեցէք անդ և փոր-
ձեցէք :

Պէտքիւք ատամլար, գարըլար, տէլիգանլըլար, գըզլար
վէ չօճուգլար իչիւն հազըր վէ ըսմարլամա քնվայի բուպա-
լար, ֆանէլլար, շէմսիյէլէր, էլտիվէնլէր վէղայրիհիւմ վէ
ղայրիհիւմ :

Հէր օն պէշ կիւնտէ մէվսիմէ մախսուս մօտա մալլար վիւ-
րուտ իտէճէք տիր :

Սաթըլան մալլէրին քեաֆֆէսի՝ պիրինճի վէ տայանագլը
վէ տիւզկիւն մալլար տըր :

Մայէր գումբանեսընըն գաիտէսի տայմա ւէթի վէ էշ-
վէն ՄԱԼ ԱՍԹՄԱԳ, տան իպարէթ պուլունմուշ օլտուղըն
պիր գիյարէթլէ մաղպալմըզը թէշիֆ իտէն բաղպէթլու
միւշտէրիլէր կէօրէճէքլէր տիր :

Շիւպէ
ԻՍԲԷՆՏԵՐԻԹԷ վէ ԳԱՀԻՐԷ ԻՋՄԻՐ վէ ՍԷԼԱՆԻԿ

Հայտէյին պաղալըմ ՄԱՅԻՐԷ՝

ԱՆԻԾԵԱԼ ԱՂՋԻԿԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՈՃԻՐԸ

Ա.

ԿԷՍ ԳԻՇԵՐՆ

Վըզուլէն քանի մը մղոն հեռի, որ փրանչ-
ֆօնթէ նահանգին հինօրեայ և սիրուն գիւղա-
քաղաքն է, կրէյ գնացող ճանապարհին վրայ կը
գտնուի Փրէմիքուռ գիւղակը, չքեղ ծառերով
հովանաւորեալ և շնորհալի կերպիւ հիմնուած
գետակի մը եզերաց վրայ, որ Ասպուր անունը
կը կրէ հակառակ իր պայծառ ջուրց :

Այդ գետակը, կամ մանաւանդ այդ վտա-
կը մին է այն բազմաթիւ գետակներէն, որք
Սաօնի մէջ կը թափին . հաւանականաբար Աս-
պուր անունն առած է իւր յատակի նուրբ և ըս-
պիտակ աւազներէն որոց կը հպի մերկ ոտքն

ՅՈՎԻԼ Կ. ԿԱՐԻՆՆԱՆ

Բեօթ-ը վէ հախալ Կեթօլիստան

Մէջքիւր տէրօ Ծընարդլըտա Բէրէս-
թէճի սօգալընտա տէրիլ ուսն լինտէ
18 նիւմբօ իլէ միւրազդաթ օլուպ
պու տէֆա մառէն սօպալար իլէ գու-
ղինօլար իլին տիկէր քէօմիւրէրտ ն
տահա էհվէն վէ դահէն տահ նազլ
դօգ քէօմիւրիւ կէթիւրիմիւ տիր. վէ
ալա ճինտէն մանկալ քէօմիւրիւ. վէ
սօպա վէ չամաշքը իլին տախի մախ
սոն քէօմիւրէ ալէտ օտուն Ֆիլուխթ
խալմէքտէ տիր. վէ էհվալիք Նիլի.
վէ Նիլանթաշը վէ Ծէրիքէօլիւ էհալի
քինէ պիր սուհուլէթ օլմադ իլին.
Բանկալթիտէ Պիւիւքտէրէ ճառտէսին
տէ համմոմ գորշըրտա 48 նիւմբօ
իլէ միւրազդաթ պիր չիւպէ քիւշաթ
խալմիւր օլտուղաւ բազալթիւլ էհալիքէ
իլան օլունուր:

ԼԷՍԲԵՐՈՆՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԵՄ ՀՐԴԵՀԻ	
Արտօնեալ Դրամագլուխ ֆր.	10,000,000
Ստորագրեալ	1,000,000
Վճարեալ	864,000

Ընկերութիւնս կապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամեն տեսակ կալուած-
ներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ ցտնուած ապրանք-
ներ խիստ դիւրամատչելի գներով և ամենաշահաւոր պայմաններով:

Ընկերութիւնս մեծագումար գործեր կարենալ ապահովագրելու համար
փոցած է Եւրոպեան Հորս կարեւոր ընկերութեանց հետ՝ որոց Դրամագը-
լուխը 'ը հասնի առաւելքան 16,000,000 ֆրանքի:

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար յիմել ի գրասենկաս Ընդհանուր
Գործակալութեան, ի Պօլիս, Պահճէ Դաբու, Ճէլլ պէյ խանի ճիւղ ղէմ
թիւ 21-22:

Ընդհանուր Գործակալք բովանդակ թուրքիոյ

ՍԱՀԱԿ ԳԱՏԻՖ ԵՒ ԸՆԿ.

— 4 —

իբր թէ մտած լինէր Թուովիլի բաղանեաց մէջ:

Սաօնի նահանգին այդ մասի հողը խիստ
արգաւանդ է և իւր բնակչաց անհուն հարը-
տութիւնը պարգեւէ: Անտառախիտ բարձրա-
բերձ լեռներ, պսակեալ դարաւոր կաղնիներով
որոց երբէք հպած չէ մարդոց ձեռներն, և իբր
յարգանաց նշան, աջակողմէն կը տարածուին,
կ'երկարին, կ'ընդլայնին և դէպ ի Զուիցերիա և
Ալպա շարունակելով իրենց դալարաւէտ շղթայն,
կարծես աներեւոյթ կը լինին կապուտիկ հորի-
զոնին հետ խառնուելով: Զախակողմը, վտակ-
ներէ և մշակներու ձեռք բացուած փոքրիկ
ջրուղիներէ ոռոգեալ կանաչաւէտ ձորակ մը կը
գտնուի երեք քիլօմէթր երկայնութեան մը
վրայ, որ հետզհետէ կը նեղնայ և վտակին
հետ նեղ կիրճի մը մէջ կը մտնէ երկու բլրակ-
ներու մէջ բանտարկուած՝ որոց դալարագեղ
զառիվայրերը կուգան վերջաւորել գետակին
երկու եզրերն:

Զորակին մուտքին վրայ կը գտնուի Սէօյ-
եօնի ագարակը, Թուէմիքուռ գիւղակէն քսան
մղոն հեռաւորութեամբ:

1850 ին յորում կ'սկսի մեր պատմութիւնն,
այդ հարուստ ագարակն, երկրին ամենէն կա-

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌԿ

ԱՆԻՇԵԱԼ ԱՂՋԻԿԸ

ԹԱՐԳՄԱՆԻՉ

ՄԻՀՐԱՆ Գ. ՄՕՁԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳ. ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

— 1890 —